

# Nieuws uit de Hervormde Gemeente Elspeet

2024 | Week 51 – 2025 | Week 1



## **Predikant: ds. M. van Kooten**

Nunspeterweg 4

8075 AC Elspeet

Tel. 0577 - 491206

E-mail: [m.vankooten@solcon.nl](mailto:m.vankooten@solcon.nl)

## **Scriba: diaken E. Mulder**

Spoekeboompje 49

8075 DJ Elspeet

Tel. 06 - 12897617

E-mail: [scriba@hervormd-elspeet.nl](mailto:scriba@hervormd-elspeet.nl)

## **IBAN Coll. van Kerkrentmeesters Herv. Gem.:**

NL29 RABO 0384 7680 75

## **IBAN Coll. van Diakenen Herv. Gem.:**

NL61 RABO 0347 5000 99

## **Diensten**

D.V. zondag 22 december 2024

09.30 uur ds. A. Simons te Valburg

15.00 uur ds. A. Vonk Noordegraaf te Uddel

D.V. woensdag 25 december 2024

09.30 uur ds. M. van Kooten

15.00 uur ds. M. van Kooten

D.V. donderdag 26 december 2024

09.30 uur ds. M. Baan te Veenendaal

D.V. zondag 29 december 2024

09.30 uur ds. J.A. van den Berg te St. Antoniepolder

15.00 uur ds. M. van Kooten

D.V. dinsdag 31 december 2024

19.30 uur ds. M. van Kooten

D.V. woensdag 1 januari 2025

09.30 uur ds. M. van Kooten

D.V. zondag 5 januari 2025

09.30 uur ds. G.H. Molenaar te Genemuident

15.00 uur dr. G. van Zanden te Katwijk aan Zee

D.V. woensdag 8 januari 2025

19.30 uur ds. M. van Kooten (Bijbellezing)

## **Collecten**

22 december

1. Fonds christelijke doeleinden

2. Kerk

3. Instandhouding predikantsplaats

25 en 26 december

1. Kerk

2. Instandhouding predikantsplaats

3. Diaconie Woord en daad (deurcollecte)

29 en 31 december

1. Kerk

2. Instandhouding predikantsplaats

3. Kerk (deurcollecte)

1 januari

1. Diaconie

2. Kerk

3. Instandhouding predikantsplaats (deurcollecte)

5 januari

1. Kerk

2. Instandhouding predikantsplaats

3. Kerk (deurcollecte)

Van harte aanbevolen

### **Kinderoppas**

22 december

Annemarie de Ruiters - van de Werfhorst, Lianne Kok en Harrian Huisman

25 december

Erica Koetsier-Schuiteman, Joanne van Kooten-van Asselt en Rosalie de Ridder

26 december

Methilde Mulder-Dijkgraaf, Teunie Bossenbroek-Mulder en Louïsa Huisman

29 december

Nelleke Schoonhoven-Slappendel, Eline Bomhof-de Haer en Marilynn van den Broek

1 januari

Annemieke de Fijter en Esther Huisman

5 januari

Annemiek Stelwagen, Willie van de Brug en Emma Schrijver

### **Bijbellesing**

We hopen op D.V. woensdag 8 januari weer verder te gaan met de Bijbellesingen. We lezen opnieuw Efeze 1. Iedereen van harte welkom om 19.30 uur in de kerk.

### **Catechisaties**

We hopen elkaar op D.V. maandag 6 en vrijdag 10 januari weer te ontmoeten.

De jongelui van het eerste uur moeten maken de opdrachten op blz.35. De jongeren van het tweede uur maken de verwerking en opdrachten op blz.30. De jeugd van het laatste uur moet maken de opdrachten op blz. 53 vanaf 3.b uit De enige troost deel 3.

De vrijdagavondcatechisanten maken de opdrachten op 85 van de Goddelijke waarheden.

### **Zondagsschool**

Beste kinderen van de zondagsschool,

Bijna is het zover... D.V. aanstaande maandag 23 december zal de kerstviering zijn. We verwachten jullie om 18.45u in 't Kerkerf.

Aanstaande zondag zullen we nog 1 keer gezamenlijk oefenen.

Hartelijke groetjes het team van de zondagsschool

### **Gezamenlijke Kerstviering**

De gezamenlijke Kerstviering van de zondagsschool en de verenigingen zal plaatsvinden op D.V. maandagavond 23 december om 19.00u in de kerk. Iedereen van harte welkom!

De viering wordt live uitgezonden.

Er zal bij de uitgang een collecte worden gehouden voor de jaarlijkse actie van de zondagsscholenbond. Deze is bestemd voor de ZHHK voor het project 'Wie gaat er mee?'. Deze actie richt zich op de aanschaf van een nieuwe bus voor het kinder- en jongerenwerk onder de indianen in Suriname. Van harte aanbevolen.

Na de viering bent u/ben jij van harte welkom in 't Kerkerf om elkaar, onder het genot van een kopje koffie, te ontmoeten. Voor de kinderen zal er chocolademelk zijn. De kinderen van de zondagsschool krijgen dan ook door hun eigen juf of meester hun boek en zakje uitgereikt. De kinderen die niet op de zondagsschool zitten krijgen bij de uitgang van de kerk een zakje mee.

### **Gebedskring**

Op D.V. zaterdag 28 december hopen we om 21.00 uur in het Kerkerf de maandelijkse gebedskring te houden. Na een gedeelte uit Gods Woord te hebben gelezen is er gelegenheid tot gebed en daarna zingen we enkele psalmen. U/jij bent van harte welkom.

### **Boaz Jachinschool**

Aanmelden nieuwe leerlingen en openstaande vacatures

Heeft u een zoon of dochter die D.V. in de periode tussen 1 juni 2025 en 31 mei 2026 vier jaar mag worden? Dan nodigen we u graag uit om op onze website [www.boaz-jachin.nl](http://www.boaz-jachin.nl) kennis te nemen van de aanmeldingsprocedure. U kunt digitaal aanmelden of een aanmeldingsformulier opvragen via onze administratie: [administratie@boaz-jachin.nl](mailto:administratie@boaz-jachin.nl). Wilt u er voor zorgen dat de inschrijving uiterlijk woensdag 8 januari bij ons binnen is?

Bent u onbekend met de school en wilt u eerst een oriënterend gesprek met de schoolleiding? U bent van harte welkom.

In dit bericht willen we ook een tweetal vacatures onder uw aandacht brengen. Er is een vacature schoonmaakpersoneel voor 3 dagen. Over de werkdagen kan worden afgestemd. Als u interesse heeft voor deze baan, kunt u contact opnemen met directie.

De tweede vacature betreft de functie 'native speaker'. Officieel gaat het om iemand die van geboorte Engelstalig is opgegroeid en de taal dus als moedertaal spreekt. We zoeken iemand die, bij voorkeur op vrijdagmorgen, kleine groepjes leerlingen kan begeleiden in communicatieve vaardigheden in het Engels. Bent u geen native speaker, maar beheerst u de Engelse taal op een goed niveau, dan bent u ook welkom om te solliciteren.

Tenslotte zoeken we mensen die bereid zijn om hun kennis over erfgoed te delen met de school, zodat er leshandreikingen geschreven kunnen worden om erfgoedonderwijs op een hoger plan te krijgen. Het gaat niet alleen om feiten die in de boeken staan, maar ook om de verhalen die aansprekend zijn voor leerlingen en door de leerkrachten kunnen worden verteld. De erfgoedthema's in Elspeet zijn: Grafheuvel Elspeterheide, Droge Beek, Schotkamp raatakkers, Elspeterbos, Grote Hof, Oude dorpskerk, Grote en Kleine Kolonie, Engelschap, Molen, Pastorie, Mennerode, Jachthuis Elspeterbos, Schaapskooi, begraafplaats. Uw inbreng wordt gewaardeerd. Ook als u als vrijwilliger interviews zou willen afnemen bij mensen die weten te vertellen over deze thema's, bent u zeer welkom om aan te melden.

Voor vragen of aanvullende informatie kunt u contact opnemen met directie. U kunt mailen [directie@boaz-jachin.nl](mailto:directie@boaz-jachin.nl) of telefonisch contact leggen 06-42 51 12 95

#### **Kerstzangavond Elspeets Mannenkoor Con Amore**

Op D.V. dinsdag 24 december geeft het Elspeets Mannenkoor Con Amore o.l.v. Gerrit Knikker en Jan Post orgel een kerstzangavond in de HHK in Elspeet. Medewerking wordt verleend door het Jongerenkoor Elad uit Elspeet o.l.v. Marieke Seekles-van Manen en Ruben van Asselt orgel, Ds van Manen zal de meditatie verzorgen. Aanvang is 19.30, kerk is om 19.00 open en bij de uitgang is een collecte voor de onkosten.

#### **Ds. J.J. van Toorenenbergen van Elspeet (I)**

Een van de vele predikanten op de predikantenborden die de kansel van onze kerk flankeren is Johan Justus van Toorenenbergen. Hij is met ds. Verkade de enige aan wie ooit een boek gewijd is. In het geval van Van Toorenenbergen betreft het zelfs een dissertatie van de hand van de gereformeerde predikant A.W. Meeder (1925-1989).

De wieg van Johan Justus van Toorenenbergen –die als roepnaam Jan had– stond in Utrecht. Hij werd geboren op 12 februari 1822. Zijn vader Justus was jurist en behoorde met zijn vrouw Elizabeth van de Brandeler tot de elite van Utrecht. Op 24 maart 1822 werd Johan Justus gedoopt in de Janskerk te Utrecht. Het gezin van Justus en Elizabeth werd na de geboorte van Johannes Justus viermaal uitgebreid met een zoon. Op een na werden ze allemaal predikant. Precies zoals dat het geval was met oefenaar J. Vroegindewey van Middelharnis. Deze had ook vier zonen die predikant werden, te weten A, L, W en Wr. Een daarvan is in 1968 nog beroepen geweest naar Elspeet, te weten W. Vroegindewey te Katwijk aan Zee.

De drie broers van Jan die ook de hervormde kerk als predikant dienden waren Petrus Aleid (1823-1869). Hij diende achtereenvolgens de gemeenten Elspeet 1844-1852, Waarder 1852-1855 en Barneveld van 1855 tot aan zijn dood. Uiteraard hopen we later op hem terug te komen.

De andere broer was Albert (1825-1886) Deze diende de gemeenten Polsbroek 1851-1853, Hendrik Ido Ambacht 1853-1856, Purmerend 1856-1860 en Groningen van 1860 tot aan zijn overlijden. Diens zoon Johannes Justus Cornelis (1855-1919) is achtereenvolgens hervormd predikant geweest te Heino 1879-1883, Veenendaal 1883-1884, Eemnes Buiten 1884-1887, Putten 1887-1890, Kamerik 1890-1894, Genemuiden 1894-1897, Randwijk 1897-1899, IJsselstein 1899-1902 en Gorinchem 1902-1914.

De jongste broer was Justus Elisa (1830-1891). Hij was hervormd predikant te Lienden 1860-1869, Hazerswoude 1869-1871, Wageningen 1871-1877 Nieuwe tonge 1877-1880, Lienden 1880-1882, Zwartsluis 1882-1885 en Vreeswijk 1885 tot aan zijn sterven in 1891.

Hoewel vier zonen predikant werden en alle vier geestverwant zijn gebleken met de stroming van het reveil is er van de ouders dienaangaande niet veel bekend. Jan, die veel geschreven heeft, laat ons daaromtrent in het ongewisse. Het enige wat we dienaangaande weten is dat hij bij zijn afscheid van Vlissingen zei dat hij deze gemeente net zo lief had als zijn vader en moeder. Dat zal bepaald niet negatief bedoeld zijn geweest, noch naar Vlissingen noch naar de ouders. Dat de ouders van Jan hun kleine jongen op de school van meester Verhoeff lieten onderwijzen toont terdege hun belang bij godsdienstig onderwijs naar schrift en belijdenis. Meester Verhoeff –van wie drie zonen predikant werden, o.a. J.G., die Elspeet heeft gediend– had namelijk in Utrecht een particuliere school waarop het woord Gods richtsnoer was. De ouders van Jan hebben derhalve het ja-woord bij de doop gegeven wel ernstig genomen om de kinderen in de voorzeide leer te onderwijzen of te doen onderwijzen. Na verloop van tijd vervolgde Johan Justus zijn schooltijd in 1834 aan de latijnse school te Utrecht. In 1839 werd hij toegelaten als student aan de Utrechts universiteit. Hij deed twee studies, namelijk theologie en letterkunde. In 1841 deed hij kandidaatsexamen in de letteren en twee jaar later in de theologie. Dat laatste met als aantekening 'summa cum laude'. Tijdens de studie theologie maakte Jan regelmatig een uitstapje naar Amsterdam om daar de bekeerde Jood Isaac da Costa te gaan beluisteren. Deze hield aan huis namelijk bijbellezingen waarvan er later velen zijn

uitgegeven. De warmte, liefde en innerlijke betrokkenheid waarmee da Costa preekte steeg uit boven de kanseltaal van velen die er wel over maar er niet uit spraken. Het maakte op Jan en medestudenten grote indruk. Jan, die eerder lid was van het dispuut Ben sjaloom en ook wel bijdragen schreef voor de studenten-almanak is mede de grondlegger geworden van het theologisch gezelschap 'Secor Dabar' (Gedenk aan het Woord). Dat was naar Psalm 119: 49 - die een bede is tot God opdat Hij zijn belofte blijft gedenken 'er te zijn'. Onder invloed van de lezingen van da Costa en de hele sfeer van Reveilvrienden wilden ze een nieuwe koers inslaan op de studentenvereniging. Niet alleen wat grappen en grollen maken en drinken en klinken maar oefening in godzaligheid. Daarbij richtten de studenten zich ook op het bezoeken van zieken, leiding geven aan zondagsscholen en zette men zich in voor armen en behoeftigen alsmede evangelisatiewerk, met name onder de 'paupers'. Vanwege drankmisbruik werd er op de studentenavonden geen bier of wijn gedronken maar chocolademelk. Daarom werd Secor Dabar ook wel 'chocoladeclub' genoemd. Met de realisatie van een nieuwe studentenvereniging had Jan niet het oog op kerkelijke afscheiding zoals die in die dagen verwerkelijkte. Zo schreef hij aan da Costa op 11 oktober 1843: 'Ik voel dat ik in de Gereformeerde kerk (zoals men destijds de hervormd kerk noemde) zoals God haar in ons land worden en bestaan liet, staan moet omdat die kerk nog bestaat. Nieuwe kerken stichten, och, het is altijd mislukt en het kan ook niet omdat de kerk bestaat waar gelovigen zijn en waar Christus is met Zijn Woord en Geest'. Hoewel Jan in 1844 behoorde tot de organisatoren van deze nieuwe vereniging heeft hij de oprichting als zodanig als student niet meer meegemaakt. Inmiddels had hij namelijk een beroep gekregen naar de hervormde gemeente van Elspeet. Hij werd daarom ere-lid van Secor Dabar.

Tijdens zijn studietijd schreef hij in 1841 als 19-jarige een brochure getiteld 'Stemmen uit de Roomsche Kerk over den Bijbel' dat voor '25 cents' te bekomen was in de boekhandel. Op de inhoud daarvan, alsmede de intrede van Jan van Toorenenbergen in Elspeet willen we een volgende keer ingaan (Wordt vervolgd D.V.)

### **Bijbelse ambten en beroepen (XCVII)**

Niet vaak worden ze genoemd in de Bijbel maar het beroep is nog niet uitgestorven. Ik bedoel het ambacht van de steenhouwer. Hun werk bestaat voornamelijk daaruit dat men uit natuursteen blokken op maat en bepaald profiel houwt. Vooral bij

restauratiewerken van kerken maakt men dankbaar gebruik van hun expertise. Op één van de luchtbogen van de kathedraal Sint Jan te Den Bosch is een steenhouwer uitgebeeld van wie het lijkt alsof hij de boog aan het hakken is waar hij zelf op zit. We komen de steenhouwer in de Bijbel tweemaal tegen. In beide gevallen gaat het om het heiligdom des Heeren. David – hoewel hij de tempel niet mocht bouwen- was al vroeg bezig met veel voorbereiding voor de bouw van het huis Gods. Hij bestelde reeds steenhouwers om stenen uit te houwen 'welke men behouwen zou, om het huis Gods te bouwen' (1 Kron.22:2). Salomo kon dan direct beginnen met de bouw van de tempel.

Later komen ze nog eens ter sprake wanneer koning Joas de tempel laat restaureren. Er waren namelijk door de jaren heen breuken in het huis des Heeren gekomen. Deze moesten geheeld worden. Hier en daar moest derhalve ook een nieuwe steen worden geplaatst. Vandaar dat zij genoemd worden in 1 Koningen 12:12. Hoewel de steenhouwers hun best deden om de breuken te verbeteren bleek het hart van Joas niet bij het huis des Heeren te liggen. Hij durfde het zelfs besteken om in het voorhof van de tempel Zacharias de zoon van priester Jojada te laten stenigen omdat hij Joas gewaarschuwd had. Misschien wel met het puin van de tempel. Zonde is het om zich in te zetten voor de kerk en de restauratie ervan en uiteindelijk niet verder te komen dan vroomheid in hout en steen. Ja, desondanks nog een stenen hart om te dragen.

Een belangrijk aantal steenhouwers werkt vooral in de grafsteenindustrie. Het gaat dan om het zagen van de juiste vorm en het uithakken of frezen van namen in het natuursteen of juist het weghakken van het stenen materiaal rondom de letters. 'k Zei eens tegen zo'n steenhouwer: "Wat zul je vaak moeten liegen tijdens je werk'. Bij de vleet wordt immers gevraagd om op de steen van een gestorvene in te hakken 'Hier rust' terwijl het te vrezen is dat er die persoon geen rust geldt omdat deze nooit in het heden der genade de rust zocht of vond in Christus.

Nog even terug naar de steenhouwer die met name werkzaam is bij restauraties van kerkgebouwen. Jan Luyken maakte daar eens een ets van met onderstaand gedicht:

De stenen worden vast behouwen  
Om 't machtig huis mee op te bouwen  
Gelijk des Heeren Jezus werk  
De stenen hier en daar gelegen  
Bereidt en vleit en schikt terdege  
Tot opstal van Zijn eeuwige kerk

Luyken vergelijkt daarin de Zaligmaker met een steenhouwer. Hij doelt daarmee op de woorden van Petrus in 1 Petrus 2:5: 'Zo wordt gij ook zelven, als levende stenen, gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus.' Er staat niet dat we onszelf moeten opbouwen. Hoe zou een arme zondaar dit ook kunnen? Zelfs na ontvangen genade. Het blijft toch staan dat we zonder Hem niets kunnen doen. Er wordt dan ook door Petrus gesproken over het laten vormen tot levende stenen. Dat wil zeggen dat we ons door Christus en Diens woord en Geest laten leiden en regeren. Dan moet er net als bij het snoeien van de ranken in de Wijnstok, hier en daar nog wel eens geschuurd, geschud en geslagen worden. Maar dat is niet erg. Zo wordt men verbonden met de levende Steen, de Hoeksteen, van de mensen wel verworpen maar bij God uitverkoren en dierbaar. De Kanttekeningen op de Statenvertaling tekenen daarbij aan 'dat ik door het geloof meer en meer met Hem wordt verenigd'. Geldt dat ook u en jou?

#### **Bij de diensten**

Komende zondag heb ik geruild met de collegae uit Valburg en Uddel. Eerste Kerstdag hopen we in beide diensten voor te gaan. In de morgendienst zal Mattheus 1 worden opgeslagen en in de middagdienst Johannes 1. Tweede kerstdag hoopt de emerituspredikant M.Baan het woord te bedienen daar ik zelf genodigd ben in IJsselmuiden het kerstevangelie te prediken. De laatste zondag van het jaar sta ik op het preekrooster van Driedorp. 's Morgens is hier ds.J.A.van den Berg uit Sint Anthoniepolder genodigd het woord te bedienen. 's Middags willen we zondag 3 van de Heidelberger Catechismus overdenken. Met oud en nieuw hopen we opnieuw in uw midden te zijn. Wat dan de stof der prediking zal zijn is me nu nog niet bekend. De eerste zondag van het nieuwe jaar hebben we 's morgens geruild met ds.Molenaar uit Genemuiden. 's Middags ben ik gevraagd in de Calvinkerk te Baarn te preken, waar onze Adriaan diaken is. In uw midden hoopt dan dr.G.van Zanden uit Katwijk voor te gaan. Vele diensten staan in het verschiet. U laat uw plaats toch niet zomaar leeg? Nota bene met zoveel extra diensten in het vooruitzicht. Gezegende diensten toegewenst.

#### **Ter overdenking**

Hierin bestaat het onderscheid tussen het Goddelijk en menselijk geloof. Een menselijk geloof hangt de persoon die predikt aan en gelooft. Deze vertrouwt en vereert het woord om degene die spreekt. Een Goddelijk geloof daarentegen, gelooft, vertrouwt en eert het woord omdat het overtuigd is dat het gewisselijk waar is en dat niemand hem daar van af kan trekken. Dit blijkt uit de Samaritanen die eerst door een vrouw van Christus gehoord hadden, en op haar woord tot Christus uitgegaan waren buiten de stad en beleden: Wij geloven nu voortaan niet om uws zeggens wil; want wij zelf hebben Hem gehoord en weten dat Deze waarlijk de Christus is, de Zaligmaker der wereld, Johannes 4:42 (Maarten Luther).